

Noordse kusten V

Costa del Norrbottens

23 juli; we liggen in de kleine ronde baai van Mellerstön. Aan de wal staan een paar steenrode cabins, maar er is geen levende ziel te bekennen. Geen wind, het is doodstil en warm. Gezoem van insecten. Het eiland is laag, haast als een atol. Dichte begroeiing van, voornamelijk, naaldbomen – nog niet hoog; de oever is pas een paar decennia geleden uit het water omhoog gekomen. De donkerte van het bos begint al op enkele meters van de waterkant. Het lijkt op wildernis. Hoe kijk ik ernaar? Ik zie een soort idylle waaraan ik deze winter met weemoed zal terugdenken. Alles in evenwicht, niet verstoord door mensenhanden, klaar voor de volgende duizend jaar onaangeroerde geschiedenis. Maar ik zie ook een woestenis van opgroeiende bomen, dennen, sparren, lariks en een enkele berk. Ze strijden met elkaar om het licht. Wie groeit het snelst en wie blijft er achter. Welke bomen worden winnaars en welke verliezers? Welke bomen gaan met elkaar samenwerken – zoals ze volgens wetenschappers schijnen te doen – en welke worden achtergelaten om weg te kwijnen in de schaduw van de sterksten? Is het hier wel zo vredig als het lijkt?

Er loopt een kronkelig pad over het eiland. Gewapend met anti-mug en hoofdnetjes beginnen we aan de rondwandeling van acht kilometer. De bodem is bedekt met lage stugge struikjes met rode besjes - hier en daar velden met rijpe zwart-blauwe bosbessen en poeltjes kraakhelder roodbruin water. Zonlicht valt laag tussen de bomen door waardoor banen van gelig licht ontstaan en het lijkt alsof er een ragfijne vitrage is opgehangen. Niets idyllisch echter. De muggen zwermen in grote getale om ons heen, steken door mijn overhemd, door mijn broek en een enkeling weet toch binnen het netje te komen. Het is geen doen en na twee kilometer doorzetten keren we om en haasten ons terug naar de boot – bloedheet in de lage middagzon, maar zonder muggen. Ik zwem deze zomer voor het eerst – koud maar weldadig verfrissend.

De volgende dag zeilen we naar de baai van Antnäs-Börstskär, ter hoogte van Luleå. Opnieuw stralend en warm weer. Gelukkig wel iets meer wind. Een kleine 20 mijl tussen de scheren door, meest halve wind. Onze opblaaskayak volgt perfect en neemt de soms steile hekgolven van een passerende snelle motorboot moeiteloos. Alleen hoog aan de wind voel je dat je iets sleept. De boot voelt dan net iets logger dan normaal, overigens zonder dat het heel veel hoogte of snelheid kost. In de baai vinden we kleinschalig toerisme. Een paar huizen met vakantievierende mensen, kinderen in het water. We besluiten om niet aan de gastensteiger te gaan liggen en gaan voor anker.

Als we aan land gaan, wordt Heidi aangesproken door een Finse vrouw. Ze vindt het grappig dat wij een kayak als bijboot hebben. (Geleerd van Geert en Judith, die er inmiddels een halve wereldomzeiling op hebben zitten.) Als we naar de boot terug peddelen, kruisen we een zwemmer in wetsuit. Ze (naar later blijkt) heeft een badmuts en zwembrilletje op. Vanuit het water krijgen we de uitnodiging om een borrel te komen drinken. Traag als we zijn, duurt het enkele seconden voordat we beseffen dat dit de Finse mevrouw is. Zo komt het dat we ons 's avonds na het eten melden op een HR 36 en worden vergast op allerlei lekkernijen, met een

zeer zoute viskuitmayonaise op slappe witte broodjes als (culinair) bedenkelijk hoogtepunt. Gevraagd of er tussen Zweden en Finnen een soortgelijke rivaliserende en zogenaamd leuke stereotypering bestaat als tussen Nederlanders en Belgen – ook zij hebben immers een langdurige gedeelde historie – vertelt Petteri dat Finnen de Zweedse mannen *gay* vinden (ik vertaal het als “watjes”). Zweden zien Finnen vaak als messentrekkende wildebrassen. Petteri bevestigt ongevraagd het beeld door trots zijn forse motor-kettingzaag uit een bakskist te halen. Ik moet even denken aan de huidige president van Argentinië, Javier Milei, die campagne voerde met een enorme kettingzaag als symbool. Petteri gebruikt hem voor het zagen van hout om op te barbecueën. Leuke sportieve mensen, een paar jaar jonger dan wij, die aanstekelijk vertellen over de winters in het Noord-Finse Lapland: zwemmen in ijswakken, lange tochten op ski's waarbij ze een sleetje met bepakking voorttrekken. “Vooral 's winters als er bijna geen licht is, moet je bezig blijven en naar buiten gaan, want anders word je somber en lethargisch”.

Een oude discussie

Helaas blaast Heidi een oude discussie nieuw leven in: zo'n dikke 36-voeter lijkt haar ook wel wat. Meer ruimte, rustiger vaargedrag en mede daardoor ook beter geschikt dan onze Juni voor de Noorse westkust, Schotland en de Shetlandeilanden die ook nog op ons verlanglijstje staan. Ze heeft vast gelijk en ze staat niet alleen. Destijds, toen we onze Kolibri kochten en onwetend kraaiden dat we er lange tochten op open zee mee wilden gaan maken, zei Harry ook al: 'leuke boot, maar niet geschikt'. Maar, ik ben opgegroeid met Hans Vandersmissen die stelde dat gewicht vooral 'nuttig is in een stoomwals'. Op zee moet je licht zijn en meegeven, zo min mogelijk geweld veroorzaken. Wat is waarheid of kan beide waar zijn?

We worden wakker zonder dat de voorspelde regen is gevallen. Het is half bewolkt en nog steeds warm. Ook op deze morgen valt mij weer op hoezeer het lage licht mijn gevoel van tijd verstoort. Het lijkt de hele dag later te zijn dan het feitelijk is. Op deze breedte staat de zon altijd lager dan in Nederland. Het scheelt niet zo heel erg veel - zo'n 13° - maar het is kennelijk toch voldoende om de dag anders te kleuren. Als de zon, vandaag rond kwart over tien 's avonds ondergaat, duurt dat lang; de hoek die hij maakt met de horizon is duidelijk kleiner dan bij ons in Nederland, aan de schemer komt geen einde en rond drie uur komt hij heel langzaam weer boven de horizon.

We zien Eric van der Burg als Zomergast bij de VPRO. Mooi hoe hij zijn liberalisme omschrijft: zoveel mogelijk vrijheid voor elk individu, met een appèl op de eigen verantwoordelijkheid van mensen, maar ook met een forse verantwoordelijkheid voor diegenen die steun nodig hebben. Zo kon hij zich met hart en ziel inzetten voor een menswaardige opvang van asielzoekers. Een heel andere toon dan van de harteloze liberalen, die denken dat *marktwerking* de panacee tegen alle maatschappelijke problemen is. Fascinerend hoe hij – nu als kamerlid – sprak over het voorgenomen asielbeleid van de huidige coalitie en zijn positie in de fractie. Zijn enthousiaste en vlotte manier van praten veranderde op slag in moeizaam en traag formuleren – veel wegstijven, handen in zijn gezicht. Hij benoemde het zelf: 'je ziet mij worstelen'. Fijne man. Hopelijk wordt hij niet door zijn opportunistische VVD-vrienden vermorzeld.

We verlaten Luleå met een lichte Oostzuidoosten wind. De regen laten we achter ons, op het vasteland. Voor ons, 15 zm naar het Oosten, ligt Hindersön te wachten in de zon. We glijden geruisloos over het bijna vlakke water. Onze Kolibri doet het ook uitstekend als het flink doorwaait – *aan-de-wind* springt ze levendig van de ene naar de andere golf, *ruime-wind* rolt ze enthousiast van haar ene zij op haar andere, mits goed getrimd allemaal zonder noemenswaardige roeruitslagen – maar er zijn niet veel boten waarmee het leuk is om op te kruisen met slechts een paar knopen wind. Met twee vingers sturen; een overgebalanceerd doorgestoken roer is niet Orka-proof, maar wel een genot om mee te zeilen. Waarvan akte....

De dag eindigt vredig aan een steiger in de Björkögårdsviken. Maar door de Noordenwind die vanavond zal opsteken, moeten we de waterstand goed in de gaten houden. Door afwaaien kan er zomaar een meter water af gaan. Nu hebben we nog ruimte genoeg, maar morgen moeten we zo nodig op tijd wegwezen, voordat het niet meer lukt.

